2015D03151

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 29 januari 2015

In het najaar van 2008 leidde de kredietcrisis in de financiële sector tot een serie interventies van de Nederlandse Staat: er werd aan diverse financiële instellingen kapitaal verstrekt en er werden garanties afgegeven. De Algemene Rekenkamer volgt sindsdien de ontwikkelingen rond deze interventies en de overige maatregelen die de Minister van Financiën heeft genomen om de gevolgen van de kredietcrisis tegen te gaan.

Op http://kredietcrisis.rekenkamer.nl hebben wij een overzicht van alle relevante gebeurtenissen opgenomen. Per interventie staat aangegeven wat het financiële risico is dat de Staat loopt en wie de begunstigde is. Ook het saldo van ontvangsten en uitgaven staat voor elke interventie vermeld. Voorts is op een tijdbalk af te lezen welke relevante gebeurtenissen zich rond de verschillende interventies hebben voorgedaan. Door deze informatie op een overzichtelijke manier beschikbaar te stellen proberen wij uw Kamer te ondersteunen bij (de voorbereiding op) de debatten met de Minister van Financiën over de beëindiging van interventies.

Zolang de interventies en arrangementen nog niet zijn beëindigd of afgehandeld, actualiseren we regelmatig onze bevindingen over de kredietcrisis. Op gezette tijden inventariseren wij belangrijke wijzigingen in de lopende afspraken over interventies, veranderingen in de saldi van ontvangsten en uitgaven en andere relevante nieuwsfeiten. Dit alles verwerken wij in de data op onze website over de kredietcrisis.

Per 29 januari 2015 hebben wij onze website over de kredietcrisis opnieuw geactualiseerd. Hieronder bespreken we enkele actuele ontwikkelingen waarover wij informatie aan de website hebben toegevoegd.

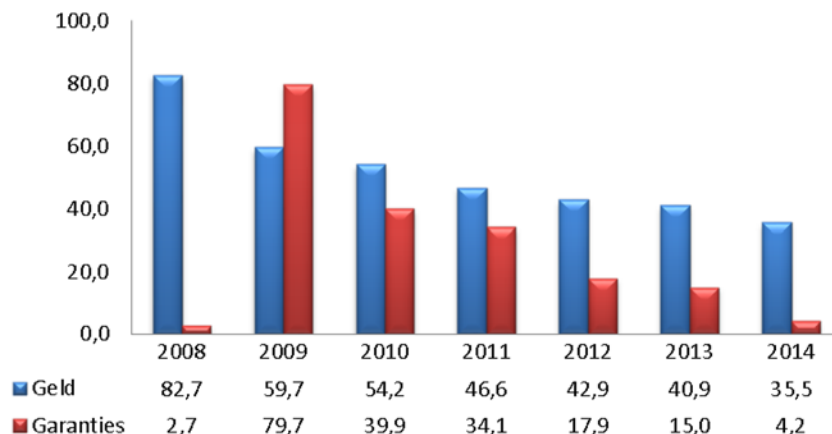
Financiële risico's kredietcrisis voor de Staat verder gedaald

De financiële risico's voor de Staat vanwege de kredietcrisis zijn in 2014 verder afgenomen. Dit komt door vier recente ontwikkelingen:

1. de laatste terugbetalingen in het kader van de kapitaalverstrekkingsfaciliteit;
2. het aflopen van de garantiefaciliteit;
3. de beëindiging back-upfaciliteit;
4. de verkoop van de vordering op Landsbanki.

Het totale openstaande bedrag aan leningen en kapitaalverstrekking is gedaald van € 82,7 miljard in 2008 tot € 35,5 miljard eind 2014. Het gaat nu om leningen en verstrekt kapitaal aan ABN AMRO en SNS Reaal. De omvang van de afgegeven garanties is gedaald van € 79,7 miljard in 2009 tot € 4,2 miljard eind 2014. Het gaat nu nog om een lening aan Propertize BV (het voormalige Property Finance van SNS Reaal) voor de financiering van zijn vastgoedportefeuille.

Financiële risico's van de kredietcrisis voor de Staat in 20082014 (in miljarden euro's)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Geld	82,7	59,7	54,2	46,6	42,9	40,9	35,5
Garanties	2,7	79,7	39,9	34,1	17,9	15,0	4,2

Winst voor Staat bij beëindiging kapitaalverstrekkingsfaciliteit

Op 10 oktober 2008 heeft de Minister van Financiën een kapitaalverstrekkingsfaciliteit gecreëerd, opdat financiële instellingen weer konden voldoen aan de kapitaaleisen van De Nederlandsche Bank (DNB). Drie financiële instellingen, te weten ING, Aegon en SNS Reaal, hebben onder voorwaarden gebruikgemaakt van deze faciliteit. In totaal hebben zij € 13,75 miljard aan kapitaal van de Staat geleend. Over het geleende bedrag betalen zij rente en terugkoopvergoedingen, de zogenoemde premie.
Op 7 november 2014 is het laatste deel van het geleende bedrag aan de Staat terugbetaald door ING. De brutowinst voor de Staat op de totale kapitaalverstrekkingsfaciliteit kan nu worden bepaald; deze bedraagt € 4,6 miljard.
Daar staan voor € 1,1 miljard aan rentekosten voor de Staat tegenover (exclusief de rentekosten over 2014, die nog moeten worden toegerekend). Verder moet van de brutowinst nog € 565 miljoen worden afgetrokken. Een vordering van de Staat op SNS Reaal ter hoogte van dit bedrag is namelijk komen te vervallen na de nationalisatie van SNS Reaal per 1 februari 2013.
Bij de eerstvolgende actualisatie van onze website over de kredietcrisis, in juni 2015, zullen wij vermelden wat de uiteindelijke nettowinst van de Staat is op de kapitaalverstrekkingsfaciliteit.

Winst voor Staat bij beëindiging garantiefaciliteit

Op 23 oktober 2008 heeft de Staat een garantiefaciliteit gecreëerd waaruit garanties konden worden afgegeven voor interbancaire leningen. ING, ABN AMRO, SNS Reaal, Achmea, Leaseplan Bank en NIBC besloten van deze faciliteit gebruik te maken om hun kredietverlening te waarborgen. De Staat heeft aan deze instellingen in totaal voor € 52,3 miljard aan garanties afgegeven. Inmiddels zijn alle gegarandeerde leningen afgelost, de laatste op 2 december 2014.
Van de door de Staat verstrekte garanties hebben de financiële instellingen geen gebruikgemaakt. Voor de garantstelling heeft de Staat tot en met 2013 een vergoeding van € 1,3 miljard ontvangen. De uiteindelijke vergoeding voor de Staat zal nog hoger uitvallen, omdat de vergoeding over 2014 nog niet definitief is vastgesteld. Bij de eerstvolgende actualisatie van onze website over de kredietcrisis, in juni 2015, zullen wij de totale kosten en baten van de Staat op de garantiefaciliteit vermelden.

Winst voor Staat bij beëindiging garantie aan ABN AMRO

De Staat heeft op 1 april 2010 een tegengarantie («counter indemnity») van € 950 miljoen verstrekt aan ABN AMRO Bank N.V. ter dekking van een verplichting van ABN AMRO jegens Deutsche Bank. De counter indemnity had een looptijd tot uiterlijk april 2015. Per 27 september 2014 is de verplichting die ABN AMRO had komen te vervallen, zodat ook de counter indemnity voor de bank kon worden beëindigd. Over de 4,5 jaar waarover de tegengarantie is afgegeven, heeft de Staat in totaal een vergoeding van € 115 miljoen van ABN AMRO ontvangen.

Vooruitblik actualisatie juni 2015

In de eerstvolgende actualisatie van onze website over de kredietcrisis, per juni 2015, zullen wij op basis van de door ons gecontroleerde gegevens over 2014 de kosten en baten opmaken van de hiervoor besproken kapitaalverstrekkingsfaciliteit en de garantiefaciliteit. Datzelfde zullen wij bij die gelegenheid doen voor de op 6 februari 2014 beëindigde back-upfaciliteit voor ING en de verkoop van de vordering op de IJslandse bank Landsbanki.
Verder zullen wij bij de eerstvolgende actualisatie ingaan op het lopende verkoopproces van Vivat (voorheen verzekeraar Reaal) en de mogelijke verkoop door de Staat van het in 2008 genationaliseerde ABN AMRO. De Minister van Financiën heeft aangekondigd dat hij begin 2015 beoordeelt in hoeverre ABN AMRO klaar is voor verkoop. Voor de overname van Fortis/ABN AMRO (inclusief ASR) heeft de Staat € 31,7 miljard geïnvesteerd. De nationalisatie van SNS Reaal in 2013 heeft de Staat € 3,8 miljard gekost.

Een afschrift van deze brief sturen wij aan de voorzitter van de Eerste Kamer en de Minister van Financiën.

Algemene Rekenkamer

drs. Saskia J. Stuiveling,
president

dr. Ellen M.A. van Schoten RA,
secretaris